

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 11
2025

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 11

Рівне, 2025

Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.
Випуск 11. Рівне : РДГУ, 2025. 70 с.

Головний редактор :

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, в.о.ректора, Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчий редактор :

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії :

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук професор, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олена Сергіївна – здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія».

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол № 12 від 22 грудня 2026 року).*

Список використаних джерел

1. Абсалямова Л. М. Образ тіла як психологічний чинник порушень харчової поведінки. Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди "Психологія". 2017. Вип. 56. С. 9–18
2. Балахтар С. С. та ін. Чинники становлення образу фізичного я у жінок у період ранньої дорослості. Магістерський науковий вісник Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. 2024. Вип. 43. С. 41–113.
3. Безкуба А. І., Болотова В. О. Формування образу «ідеального тіла» в соціальних мережах. 2023. С. 148.
4. Гречановська О.В., Мегем О.М., Потапюк Л.М. Вплив соціальних мереж на психологічний стан та самооцінку української молоді. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. Том 34 (73) № 4 2023. С59-63 https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/4_2023/11.pdf
5. Гоян І., Данилова Т. Вплив соціальних мереж на психологічне функціонування особистості: до постановки проблеми. Науковий журнал «Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія». 2021. Том 12, № 4. С. 118–124. DOI: 10.31548/hspedagog2021.04.117

УДК 159.922.6:[316.6:316.4]

СТОСУНКИ ЯК БАЗОВА ПОТРЕБА ЛЮДИНИ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Мацкевич Ольга, здобувач ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія», III курс, РДГУ

Науковий керівник: Назарець Л.М., кандидат психологічних наук

Постановка проблеми. Юнацький вік – період інтенсивного розвитку особистості, коли формуються не лише соціальні навички, а і глибокі емоційні зв'язки. Серед усіх форм стосунків, саме романтичні, або стосунки з коханими, посідають особливе місце, оскільки вони відіграють ключову роль у формуванні самооцінки, ідентичності та емоційної зрілості молоді людини. Потреба у коханні та прийнятті стає однією з основних у юнацькому віці, оскільки саме в цей час молоді люди починають досліджувати свою сексуальність, переживати нові емоції та встановлювати важливі зв'язки. Романтичні стосунки не лише забезпечують емоційну підтримку, але і впливають на формування соціальних навичок, комунікативної компетентності та уявлення про здорові стосунки в майбутньому. Вивчення цього феномена є надзвичайно важливим для розуміння психологічних потреб молоді та їхнього розвитку в сучасному суспільстві.

Мета дослідження – здійснити теоретико-емпіричний аналіз проблеми стосунків як базової потреби осіб юнацького віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стосунки в юнацькому віці є важливим елементом соціального та емоційного розвитку молоді людини. Цей період характеризується інтенсивними переживаннями, які супроводжуються пошуком ідентичності, формуванням самооцінки та встановленням зв'язків з іншими людьми. У романтичних стосунках юнаки та дівчата вперше стикаються з такими емоціями, як закоханість, пристрасть, ревність та радість, що не лише формує їхні емоційні навички, але й відкриває нові горизонти в розумінні кохання та близькості.

Період ранньої юності охоплює вікові межі від 15 до 18 років, а безпосередньо юність триває від 18 до 23 років. Основною причиною посилення інтересу до любовних переживань у цей час є криза юнацького віку, яка пов'язана з прагненням до близькості з коханою людиною. Недостатність досвіду може призводити до ізоляції та замикання в собі [1].

В юності активно розвивається емоційна сфера, з'являється спрямованість на майбутнє та відчуття розквіту фізичних і психологічних можливостей, що підвищує загальне самопочуття. Воно стає стабільнішим порівняно з підлітковим періодом. Юність відзначається глибокими внутрішніми переживаннями, почуттям невдоволення, тривожністю та пошуком себе. Емоційна сфера стає багатогранішою, проявляється чутливість та здатність до співпереживання.

У цей час людина відчуває віддаленість від дорослих і прагне знайти нове оточення – друзів або людину, з якою було б комфортно і безпечно на емоційному рівні. Перше кохання – це також прагнення до емоційного контакту, душевної близькості та розуміння. Перший досвід кохання здійснює значний вплив на розвиток особистості у майбутньому.

Протягом різних історичних етапів філософи та вчені розробляли теорії та підходи до розуміння кохання та його зародження. Давньогрецькі мислителі розглядали кохання як силу, що не підлягає контролю, здатну з'єднати людей. Натомість Ж. Сартр мав інше бачення: кохана особа втілює в собі ті якості та поведінку, які людина не може продемонструвати повною мірою [5].

Першим, хто заговорив про кохання як психологічний феномен, був З. Фрейд. Він досліджував його з погляду сексуального потягу, першим об'єктом якого є один із батьків. Фрейд вважав, що у процесі статевого дозрівання важливо подолати свою залежність від батьків, налагодити стосунки з представником протилежної статі і спрямувати свої сексуальні потяги до нового об'єкта кохання. На його думку, сенс кохання полягає у фізичній близькості, що, своєю чергою, веде до статевої інтимності. З. Фрейд вважав, що кохання є проявом лібідо, спрямованого на інших (кохання), або на себе (нарцисизм) [2].

Американський соціолог Джон-Алан Лі, адаптувавши давньогрецьку класифікацію, виділив такі види кохання:

- ерос – тип кохання, якому характерний сильний фізичний потяг, що супроводжується сексуальним магнетизмом. Еротичне кохання швидко виникає, але й так само швидко зникає, зазвичай триваючи недовго;

- людус – ігровий тип кохання, у якому партнери ніби грають один з одним, демонструючи взаємну вірність. Водночас кожен з них може мати декілька запасних партнерів без встановлення серйозних стосунків;

- сторге – тепла прихильність, яка поступово розвивається в кохання. Цей тип зазвичай виростає з дружби, ґрунтується на стабільному досвіді та витривалості у кризових ситуаціях. Проте таким стосункам часто бракує пристрасті;

- манія – сильна, пристрасна закоханість, яка характеризується бажанням повністю володіти партнером. У таких стосунках люди часто переживають емоційні злети та падіння, відчуваючи як екстаз, так і біль;

- прагма – найурівноваженіша та практична форма кохання, де людина чітко розуміє всі якості партнера і оцінює їх з погляду тривалих стосунків;

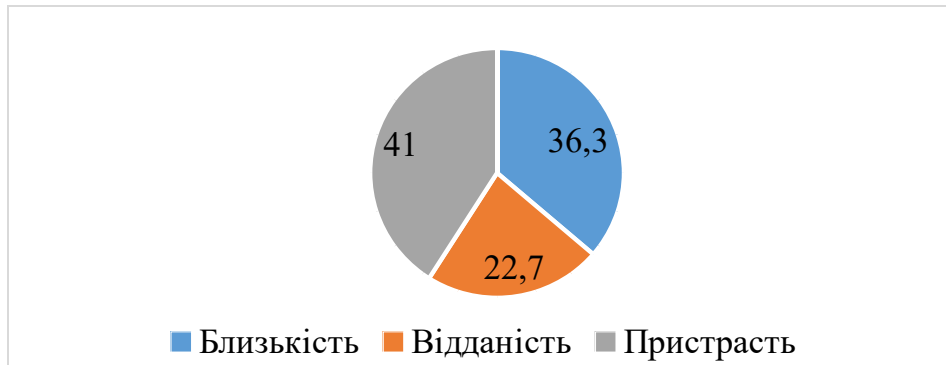
- агапе – ідеальний тип кохання, який базується на релігійних та світоглядних принципах, таких як постійність, терплячість та жертвність [4].

За О. Кернбергом, кохання має складну структуру, що включає кілька компонентів, таких як сексуальний потяг і еротичне бажання. Сексуальне збудження є основним афектом, довкола якого формуються всі емоційні реакції. До інших важливих компонентів він відносить ніжність, яка проявляється в турботі про об'єкт уваги, ідентифікацію та зрілу форму ідеалізації. У структурі любовних переживань можна виділити особливий компонент – пристрасть. За словами О. Кернберга, пристрасть підтримує сексуальне бажання, додає емоцій і підсилює афекти, що виникають у парі, укріплюючи таким чином стосунки [3].

З метою емпіричного вивчення особливостей любовних стосунків у юнацькому віці було обрано опитувальник «Тріада кохання» Р. Стернберга та розроблено авторську анкету для визначення особливостей любовних стосунків у юнацькому віці. У дослідженні брали участь 22 здобувача вищої освіти (11 дівчат та 11 юнаків) Рівненського державного гуманітарного університету зі спеціальності 053 «Психологія».

Результати вивчення особливостей любовних стосунків у юнацькому віці за методикою Р. Стернберга представлено на рис. 1.

За шкалою «Близькість» було виявлено 36,3% досліджуваних. Це означає, що більше третини досліджуваних цінують підтримку, відвертість та здатність ділитися переживаннями зі своїм партнером. Близькість є важливим аспектом для побудови глибоких емоційних зв'язків і відчуття стабільності у стосунках. До шкали «Відданість» відноситься найменша частка досліджуваних – 22,7%, що може вказувати на те, що довгострокове планування і рішення залишатися разом є менш пріоритетними для досліджуваних. Можливо, це відображає певну

Рис. 1. Особливості любовних стосунків у юнацькому віці за Р. Стернбергом, %

емоційну нестабільність або незрілість у ставленні до тривалих зобов'язань у юнацькому віці. Найбільше респондентів вважає пристрасть ключовим компонентом стосунків. Це свідчить про те, що в юнацькому віці фізичний і романтичний потяг є основним чинником, який впливає на любовні стосунки. Така пріоритетність пристрасті може бути пов'язана з фізичними і психологічними змінами в період дорослішання, коли емоційна інтенсивність і сексуальне бажання відіграють ключову роль.

Авторська анкета спрямована на визначення особливостей любовних стосунків у юнацькому віці. Вона охоплює кілька важливих аспектів: загальна інформація – збір базових даних про вік, стать та наявність стосунків; емоційні аспекти – дослідження почуттів, емоційної підтримки та взаємодії з партнером; соціальні аспекти – вплив стосунків на самовизначення, успішність та спілкування з оточуючими; поведінкові аспекти – підходи до вирішення конфліктів, важливість різних аспектів стосунків; інтимність і довіра – рівень довіри, фізична близькість та ревності; погляди на майбутнє – очікування та пріоритети в подальших стосунках. Анкета допомагає вивчити емоційний та соціальний вплив стосунків на молодих людей і їхні погляди на майбутнє. Розглянемо результати авторської анкети:

- емоційні аспекти стосунків. Найпоширеніші емоції: любов (80%), радість (65%), тривога (40%), ревності (30%). 40% досліджуваних обговорюють почуття з партнером щодня, 35% – кілька разів на тиждень;

- соціальні аспекти стосунків: 60% відзначають вплив стосунків на самовизначення, але тільки 30% вважають, що стосунки позитивно впливають на успішність у навчанні. Самооцінка підвищується у 55% респондентів. 60% спілкуються з партнером у соцмережах щодня;

- поведінкові аспекти. Половина респондентів вирішують конфлікти шляхом компромісу. Емоційна близькість (45%) та довіра (30%) є найважливішими аспектами стосунків. 40% завжди потребують постійного контакту з партнером, але 15% цінують особисту свободу;

- інтимність і довіра. 70% вважають фізичну близькість важливим аспектом стосунків. Ревності відчують часто 35% респондентів;

- погляди на майбутнє. 55% планують продовжувати стосунки у найближчі роки, але 30% невпевнені в їхньому майбутньому. Взаємна повага (60%) та вірність (50%) є пріоритетними цінностями у майбутніх стосунках. Отже, респонденти цінують емоційну близькість, але часто відчують тривогу та невпевненість щодо майбутнього своїх стосунків. Ревності є частиною стосунків у багатьох, однак довіра та емоційна підтримка залишаються ключовими чинниками для збереження відносин.

Висновки. Результати дослідження демонструють, що для юнацького віку основний акцент у стосунках робиться на пристрасті та емоційній близькості. Водночас, відданість ще не набуває значної ваги, що може свідчити про прагнення до емоційного та фізичного задоволення в короткостроковій перспективі, а не про довгострокові зобов'язання.

Результати авторської анкети показують, що любовні стосунки в юнацькому віці характеризуються значним емоційним наповненням, зокрема домінуванням почуття любові та радості. Однак, поряд із позитивними емоціями, молоді люди також відчують тривогу і ревності, що свідчить про складність емоційних переживань у стосунках.

Отже, результати дослідження свідчать про складну природу стосунків у юнацькому віці, де емоційні, соціальні та поведінкові аспекти тісно переплетені, визначаючи загальний досвід молодих людей у стосунках.

Список використаних джерел

1. Психологія розвитку особистості у підлітковому та ранньому юнацькому віці : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. К. В. Седих. Полтава : Астрія, 2018. 342 с.
2. Фрейд З. Три нариси з теорії сексуальності. *Психологія і суспільство*. 2008. № 4. С. 45–91.
3. Kernberg O. *Love Relations: Normality and Pathology*. Yale University Press, 1996. 220 p.
4. Lee J. A. *Love Styles: The New Way to Love*. New York : Dutton, 1988. 352 p.
5. Sartre J.-P. *L'être et le néant*. PARIS : S é bastien-Bottin, 1943. 722 p.

УДК: [159.922.73:159.923]:364-787.522

КРЕАТИВНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ УСПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ: УМОВИ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ

Мороз Софія, здобувачка ОС «бакалавр»

спеціальності 013 Початкова освіта, III курс, заочна форма навчання, РДГУ
Науковий керівник: Касаткіна-Кубишкіна О. В., канд. психол. наук, доцент

Постановка проблеми. У сучасному світі стрімкого технологічного розвитку та змін креативність стає однією з найважливіших компетентностей особистості. Особливо актуальним є розвиток творчого мислення у молодших школярів, оскільки цей період характеризується високою пластичністю мозку, активним пізнанням нового та формуванням основ майбутньої діяльності. Незважаючи на значний інтерес до проблеми розвитку креативності, питання ефективних методів її стимулювання у початковій школі залишається відкритим [1, с. 45]. Саме тому необхідно дослідити особливості розвитку креативного мислення та визначити оптимальні психолого-педагогічні умови, які сприяють формуванню творчих здібностей.

Вагомий внесок у дослідження креативності зробили такі зарубіжні науковці, як Е.П. Торренс, відомий своїми дослідженнями тестів креативності, Дж. Гілфорд, який розробив теорію дивергентного мислення як ключового аспекту творчості. Серед вітчизняних дослідників, чії праці є цінними у контексті розвитку креативності молодших школярів, можна виокремити О.Л. Музику, яка досліджувала психологічні особливості творчого розвитку дітей молодшого шкільного віку. І.О. Синицю, яка розглядала питання розвитку творчої активності молодших школярів у навчальній діяльності, та В.О. Моляку, чії праці раці охоплюють питання теорії творчості, психологічної діагностики креативності та розробки практичних методик стимулювання творчого мислення та обдарованості в молодшому шкільному. Попри значний науковий інтерес до розвитку креативності молодших школярів, її специфічні прояви та методи її стимулювання в умовах невизначеності, що є особливо актуальним для сучасної України, потребують подальших глибоких розвідок.

Метою дослідження є визначення особливостей розвитку креативності у молодших школярів та обґрунтування психолого-педагогічних умов, які сприяють формуванню творчого мислення в учнів початкової школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток креативності у молодшому шкільному віці залежить від багатьох факторів, серед яких важливими є психологічні особливості дітей, методи навчання та роль педагога. Молодші школярі відзначаються високою пізнавальною активністю, уявою та допитливістю [2, с. 12]. У цьому віці вони легко сприймають нову інформацію, але швидко втрачають інтерес до одноманітної діяльності. Важливо створювати середовище, в якому дитина може проявляти свої творчі здібності без страху помилитися.

ЗМІСТ

Байда Анастасія Вплив музики на емоційну сферу особистості	3
Василюк Юлія Особливості переживання самотності молоддю	5
Герасимюк Анна Вплив методів арттерапії на емоційний стан підлітка	8
Глюза Катерина Чинники розвитку життєстійкості особистості	10
Головіна Оксана Реабілітація проявів ПТСР засобами арттерапії	13
Гопанчук Юлія Від травми до стійкості: травма-орієнтований підхід як шлях до благополуччя молодших школярів	15
Даниш Олена Наукові підходи до визначення поняття та сутності резильєнтності	18
Карплюк Віктор Психологічні фактори розвитку самооцінки в юнацькому віці	22
Конончук Анастасія Прокрастинація як бар'єр у прийнятті рішень здобувачами вищої освіти в умовах невизначеності	23
Король Олена Психоемоційний стан як ключова категорія психологічних досліджень	26
Корчагіна Аліна Вплив дитячо-батьківських відносин на особистість підлітка	30
Кибукевич Т. Формування позитивного ставлення до себе у молодших школярів як ключовий аспект подолання наслідків психотравматичних ситуацій	33
Кудак Микола Детермінанти конфліктності особистості у юнацькому віці	36
Лаврук Людмила Теоретичний аналіз проблеми сімейного насильства та його психологічних чинників	38
Ланевич Ян Інтерпсихічна зумовленість прагнення молоді до удосконалення фізичного «Я»	40
Мацкевич Ольга Стосунки як базова потреба людини в юнацькому віці	42
Мороз Софія Креативність молодших школярів як потенціал для успішної адаптації в умовах нестабільності: умови та механізми розвитку	45
Ничипорчук Іван Психологічні особливості формування толерантного ставлення до ветеранів з тілесними ушкодженнями	47
Опанасюк Вікторія Огляд сучасних підходів та методик психологічного супроводу дітей з РАС у дошкільному віці	49
Редько Вероніка Психологічні та гендерні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях	53
Хименко Андрій Психологічні особливості роботи з людьми, що пережили втрату	55
Шарафан Назарій Зміст психологічної готовності студентської молоді до волонтерської діяльності	56
Шмига Анастасія Особливості формування самооцінки у юнацькому віці: вплив міжособистісної взаємодії та воєнних чинників	59
Юрченко Катерина Чинники формування та психологічні наслідки цифрової залежності в юнацькому віці	62
Янко Елеонора Психологічні фактори булінгу серед підлітків	64

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ

Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 11

Упорядники:

проф. Павелків Р. В., проф. Корчакова Н. В.

Підписано до друку 25.12.2025 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 5,3 Наклад 300

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.